

CLARISSIMO ET ORNATISSIMO VIRO DOM. D.
G. VIDONI PATIN,
FACULTATIS MEDICÆ PARISIENSIS DOCTORI EXIMIO,
ET PRIMARIO CHIRURGICÆ PROFESSORI ORDINARIO. S. P. D.

QUOD sub tui felicitatis auspiciis in Tarvisca palestra decetate magnopere semperpetui, (VIR CLARISSIME) nemini sanè mirum videri debet, qui vel instituti mei rationem, vel singularem animi tui præstantiam perspicuam habebis, siue enim post impensum aliquot in rebus medicis labores, fructum, si quis est, ex eis decerpere voluit, cuiusnam potius referrem acceptum, quam ei, quo suadente, iuante, imò studiorum Magistro, illud vna genui sum ingressus, quo nullum saluti hominum vtilius potuit excogitari? siue Lauream illum velut aureum velleus acri certamine consequi, cuiusnam amabò præsidium aduersus tot inuentum fortissimorum virorum impetus pugnam inire debui, quam eius, qui vel doctrina sua sanà, que iam late per vniuersum orbem Gallicum peruegit, est, sartum tellūque erubuit? Quippe Tu is es (VIR DOCTISSIME) qui omnium mentes, tantà tui nominis existimatione, tantà ingenij tui solertie expectatione complecti, ut quem rei Medice peritiam propè iam assequeris popularem tuum Fernelum, velut in te reditum demerentur, nec immeritò sanè, ille nempe diu conspiciat, & miserè iacentem in Arabum tenebris Medicinam excitauit, ab errore vindicauit, pristinum ei decus & ornamentum reddidit. Tu eximia quā polles animi virtute, tanti Viri vestigia inherens, exorientis quotidie, nescio quo malo fato errorum nebulas, que eiusdem salutaris discipline luminibus officiunt, discutis, impuras Paracelsi, que circumuagantur reliquias profligas, corūque fraudes detegis, qui plebeculæ turpiter illudunt, ac denique summi Hippocrati, Galeno, ceterisque vere Medicinæ principibus tuus honorem; hoc verò magis stupent omnes, Teque velut Herculeum malorum depulsorem suspiciunt, quod eā etate tot monstra confeceris, quam si fata producant, nemini dubium esse potest, quoniam tandem euascent Circulatorum præstigia, dissipentur errores, sicque salutaris regnet Hygieine, toties tamque diu hostium tela impetita, non possim non felicem futurum certaminis exitum expectare, hac de Te rectus existimatione, hū pietus auxilius, quibus vniuersum mortaliū genus tibi demereri.

Tibi in æternum addictissimus

Petrus Mariv.

QVÆSTIO. MEDICA

Cardinalitiis agitanda disputationibus in Anthonianis Medicorum Remensium Scholis, die 2. Iunij,
Præside Clarissimo viro M. CLAUDIO GILLATIO Doctore Medico, horā 8. matut.

An pestilenti febrī refrigerantia?

PESTIS morborum omnium caput, hominū terra lues, & mundi deprædatrix perpetua, morbus est popularis & perniciosus, à quo plures intereunt, quàm seruentur. Certum non est morbi genus, cum omnes passim grassantes cum perniciæ ac periculo, suo sinu contineat & complectatur. Venenatæ ferè instar, non solum vicos & vrbes, sed etiam regna integra destruit & depopulat, non tam contagij operâ, quàm præpotentis causæ vi & malignitate, non quod vnquam sit endemius, nec dumtaxat epidemius, sed ut dicitur in morbo lethalis. Szuiente hac bellua, silent eique cedunt singulæ morborum diræ, que neminem non occidit, nequidem loci, tēporis, aut sexus habitū ratione. Senes eam non sentire somniauit Plinius: ab eius feritate immunes esse pisces male putat Aristoteles, que nequidem stirpibus parcere nouit. Seruitia, proceres ex æquo inuadit, biliosos tamen minùs quàm alios. Christianissimos Reges exciperem (quostamen nunquam inuasit) nisi eorum vnicuique sua esset *visus morbum* (suis moriendi genus, nulla arte euitabilis. In spiritibus, humoribus & partibus solidis sedem habet, nec ipsi Cordi semper inhæret, sed & aliis visceribus, putrida & maligna labe infectis, etiam sine febre.

T ex aliis morbis oritur ipsa pestis, in quam malis semper ægri rebus cōuertuntur, sic eius naturam multi alij induunt, quorum tam praua & maligna est indoles, ut vix quidquam in orbe nascatur iis deterius: ex quibus primas tenet febris pestilens, ex lynchochorum genere, acuta, maligna, quæ plures eorum quos corripit iugulat, tam grauioris causæ, nullis specificis debellandæ potentia, quàm tetrorum symptomatum, quorum nulla est curatio, præsentia: siue sit cephalalgia, quæ camphoratorum vfu non tollitur, siue periculis, cui nocet venenosum Chymistarum laudanum; siue profundior somnus, palpi prænuncius; siue delirium, frequenti & profunda *visus morbum* medicandum; vel singultus, hieræ pieræ vires eludens, aut vomitus, diacoralio aut opiat Salomonis nunquam stitendū: siue exigua aut nulla sitis, certa malignitatis loboles, vel syncope, nullo potabili auro superabilis, sed aqua & vino cardiacorū optimo; seu alui fluxus, cui frustra rheum opponitur; vel vrinæ suppressio, in vigore morbi perniciofa; vel sanguinis stillicidium, eiusdem initio calamitosum; aut iſterus, nullis amuletis cedens, semper verò ante quartū indiosus; siue alia plurima, quæ partium robur exoluedo, ægros in Orcum præcipitant.

FEBRIS pestilens causa præcipua & immediata, putredo est, eaque non vulgaris naturæ, ac profunda & eximia, à qua sola tot morborum agmina, tanquam ex equo Troiano, copiose profluunt. Putredo illa, morbosa ac violenta dicenda, longè differt ab ea naturali, quæ definitur à Philosopho, *Corruptio propriæ naturalis caloris in vnoquoque humido, ab alieno calore, scilicet ambientu.* Hæc verè est corruptio, simplici rerum generationi opposita; illa dumtaxat alteratio, & recessus à propria natura, seu temperamento, à quo qui magis recedit humor, maiorem putredinem cōtrahere dicitur; illa est *visus morbum* hæc autem *visus morbum* ex hac dissoluntur mixta, quæ in propria reuertuntur principia: ex illa verò ingens morborum fœtura & ilias; quæ si insignis & fœdida fuerit, non solum putredine, sed etiam pestilentia & perniciosos omnis generis affectus, magno mortalium damno inuehit; cuius indoles malè cognita, mirum est quot eruditiorum virorum ingenia torserit, ac vehementer fatigauerit. Frustra sunt qui *visus morbum* causas aliunde venantur: non sapiunt qui diuinas faciunt, eaque à Cælo deducunt: eas nec inducunt nec indicant comete, non influentia, non infauti siderum aspectus, non artes magicæ, non eclipses, non occultæ qualitates, non veneficium, non terror, non imaginatio, non ille fomes ridiculus, ab Italico non ita pridem confectus pestem faciunt, sed sola & vnica putredo, quæ dubij cuiusdam Prothet & Chamæleontis instar, modò hæc, modò illa in fert symptomata, humoresque ac spiritus, viuientia omnia, elementa quoque ipsa, excepto igne, æqualiter afficit.

Etilens illa febris arte & methodo profligabitur, si summa ea putredo debellatur robotantibus, alterantibus, vacuantibus: non vrinæ potu verè abominando; non Armeniæ bolo, sæpe fatiit, non perfumatorum halecum fœtore, ut falsò creditur illi ex Chymistarum turba nugiuendulus: non venenis supra Cor gestatis: non ab accensis rogis; non pilulis Russi: non electuario ex tribus aduerbiis: non meracior potu: non aëris mutatione, nec rusticatione: non fetoribus: non pomis odoratis: non opio: non lapide bezoardico: multò minùs Theriac & Mithridatio, igneo quidem calore, ac nullà vis specificā præditis: non lapide Lazuli venenato: non opobalsamo: non auro vel argento: non vnicorū nec imaragdo: non scortonzera, omni veneno impari: non electuario de Ovo, Alchermes, de Hyacintho, turpibus Arabum figmentis; nullo diamargarito, ad ludendam plebeculam ficto; non stibio, nec hydrargyro, horrendis ac ridiculis Chymistarum idolis non alligato adamante, nec arsenico: non oleo vitrioli: non puluere pyrio: non euphorbio, non gentianæ succo, nec cerui lacrymā, titulo quidem speciosa, ac effectū profusum: non fictis vnionum aut sapphiri vitibus: non vesicantibus: non alexipharmacis, cum nullum in peste subit venenum, sed ex cellenstantū putredo, (quā nihil est detestius, & vitæ aduersarium magis) refrigerantibus expugnanda, quæ viscerum æstum temperet, tetrāque mephitim, extindit incendio, foras educat.

AM acerbo malo qui prudenter mederi volet, duplicem sibi scopum constituat necesse est: nimirum de coërcenda euacuandaque putredine, & contemperando restinguendoque incendio, quod fieri debet non noua remedium inuentione, ægros vniuersum perniciosa; non vanā illā & fallaci Paracelsicorum *visus morbum*, nec occultā villā cardiacorum potentia; sed arte & methodo, ac indicationis Galenicæ ductu, quorum opere truculentam illam feram, triplici munus clypeo, Diæta Chirurgia, Pharmacia generosè ingulabit. Luuabit viciū non plenior Syracusanorum aut Sybantarum, sed frigidi humidus, hic vt in acutis omnibus tenuis & exquilius, Ægyptiorum Sacerdotibus familiaris, eius fortilibus, gelatina, succo ribes, berberis, malo granato, iusculis carum, laquea, acetosa, oxytriphylo, portulaca, agrestæ succo alteratis: potus erit diuinus, aqua hordei, succus citri, arantiorum, oxycratum, acida omnia, modo exitiales Paracelsi fumos non oleant. Omne feret punctum venæ sectio, sæpe ac sæpius repetitā, è cubito potius quàm saphæna, ad lipothymiam vique etiam celebrata; hæc enim dum maiorem materiam morbosæ copiam, bonis ægri rebus è vas elicit, & humorum acrimoniam retundit, oblationes etiam referat, putredinem arecet, & vt verbo dicam, quouis apozemate potentius refrigerat: quæ tamen omnia tutius & facilius præstabit, si ei succedant auxiliares copæ, ex Pharmacia penū petitz; si inquam, leuata oneris parte natura, exhausto pestilenti fomite, procurata meatuum libertate, contenta perata febrili flamma, domita putredine, recreato calore, (vi morbi quasi prostrato) suppressio vaporum malignorum impetu, apparato & mutificato humore morbosico, in vium aduocentur blanda purgatiua, folia Orientalia, radix barbarica, siliqua Ægyptiaca, Syrupus diarrhœon & de spina ceruina (hæc mihi sunt instar omnium) quæ putridam ventris & valorum saburram euacuent, & foco lignum subtrahendo, calorem immodicum extinguant.

Ergo pestilenti febrī refrigerantia.

De his Theſibus, Deo duce, respondebit PETRVS MARIVS Torinensis, Medicinæ Baccalaureus, Anno Domini M. DC. XXXIII.

DOMINI DOCTORES ET PROFESSORES DISPUTAVRI.

M. N. Abrahamus Frambesarius Medicus Regius, ac Profess. Anthon.
M. Ioannes Blanchetbarbe.

M. Petrus le Comper Professor Anthon. Decanus.
M. Andreus Oudet.

M. Ioannes Richeletius.
M. Nicolaus Rainsant.

M. Franciscus Frambesarius.
M. Claudius Nolin.